

© 2014 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: *Fruct opri* de Amalia Lumei

Ilustrații: Alexandru Pecican

www.cartearomaneasca.ro

Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ

București, Calea Victoriei nr. 133, sect. I

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

PECICAN, OVIDIU

Noaptea soarelui răsare / Ovidiu Pecican. – București:
Cartea Românească, 2014

ISBN print: 978-973-23-3060-9

ISBN eBook: 978-973-46-4458-2

ISBN PDF: 978-973-46-4459-9

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Ovidiu Pecican

Noaptea
soarelui răsare

roman

CARTEA ROMÂNEASCĂ
2014

23

Pe măsură ce treceau zilele însă, în chip cu totul neașteptat pentru mine, nu Gheorghina continua să mă bântuie. Aș fi preferat, cred, să fie aşa, măcar pentru că pe ea o știam, avea un chip clar, păstrat și de fotografii – deci posibil de reîmpros- pătat și de reconstituit cu ajutorul pozelor de pe tablourile absolvenților, unde ram și eu –, era o prezență familiară, una dintre fetele pe care le cunoscusem, o puteam plasa într-un orizont al vizibilului chiar și acum, când trecuse dincolo.

Tot mai tare însă mă gândeam acum la copil. Al ei? Al nostru? La copil, pur și simplu. Indiferent ai cui erau părinții lui, era, totuși, un copil pe cale a deveni, de a intra în lumea pe care noi o împroșcam cu cuvinte și salivă, din praful căreia ne trăgeam sufletul și lipsa de glorie, care ne răpea cu frumu- sețea ei paradoxală, pentru care – eu cel puțin – nu eram pregătit. Poate nici alții.

Deși nu-mi venea să o recunosc – mi se părea pe atunci că aşa ceva nu se cade –, dacă mă simțeam solidar cu cineva pe lumea asta, atunci copiii erau aceia. Nu prea știam să mă joc cu ei, eram stângaci în preajma lor și mereu mi se părea că nu sunt la înălțime, că par mai stupid (sau chiar sunt mai stupid) decât ei. Sfântul Pavel avertizează asupra celor ce fac pe înțelepții în lumea asta în raport cu lumea cealaltă, care vine și e mai adevărată. Nu zice însă – cel puțin acolo – nimic despre copii. Nu cred că e ușor să fii mai înțelept decât copiii. E altceva, și nu degeaba se spune că de mici pricep totul. Cu ei nu merge ca și cu maturii, să te ascunzi îndărătul cuvintelor. Văd prin tine ca prin sticla colorată a unui ocean. Percep cu o însăpămantătoare claritate ce se întâmplă, dar imediat răs- toarnă într-o parte sau într-alta imaginea, din pudoare sau din sensibilitate ori poate chiar din plăcțiseală, interpretând

altfel, în cuvinte și interjecții, adevărurile tulburătoare pe care le-au înțeles din prima.

Exagerat? Nu, nici pomeneală. Cine nu-și amintește certurile părinților de pe vremea când abia umbla în picioare prin forțe proprii, căutându-și încă echilibrul? Nu era nevoie de explicații, aerul devinea argilos, cu zgrunțuri, obiectele și raporturile dintre ele se modificau, murind sau cel puțin înghețând, la naiba cu toate. Căutai atunci cu mânuțele întinse înainte să vezi dacă ceva sau cineva îți opune rezistență. Da, exista o împotrivire, dar ea emana din gesturile celor mari, din nefericirea lor perfect inteligibilă cu sufletul, dar care nu avea încă nume.

Astfel de lucruri – și altele, mai puțin descifrabile – mă făceau un pic temător în preajma copiilor, evadam repede din preajma lor deși îmi plăcea să îi observ cum se joacă dacă între mine și ei exista o anumită distanță asiguratoare. De fapt, nu știam și nu mă învățase nimeni cum să am grija de un copilaș, cum să îl amuz și cum să mă amuz și eu în preajma lui, spre a petrece timpul plăcut împreună, nu ca pe o corvoadă, nici într-o stare de ambiguă inferioritate – superioritate. Lumea nu are în general vreme de copii, iar din cauza asta, copiii însăși mi se pare că nu vor decât să crească odată mari, să evadeze din carapacea care îi protejează de neprevăzut, confundându-l instinctiv pe acesta cu aventura, cunoașterea, învățarea, viața adevărată.

Copiii erau, credeam eu – și o mai cred încă – astfel. Dar bebelușul Gheorghinei plecase odată cu ea și nu avea să mai cunoască aşa ceva. Acum doamna profesoară nu își mai locuia mormântul în poziția în care fusese înhumată creștinește, cu mâinile pe piept și privind cu ochii închiși dincolo de materie, în înaltul celui de al șaptelea cer. Între timp mi se părea că se cuibărise cumva într-o parte, aducându-și mâinile peste abdomenul care nici nu avusese vreme să crească și să dospească,

ocrotind acolo ideea copilului care ar fi urmat să crească și să devină omuleț, și care continua să se plămădească numai în gândurile mele stâruitoare. Era un boț de carne minuscul care, zi după zi, oră după oră, dobândea materialitate și consistență numai prin puterea gândului care mă străbătea fără să îl chem, care mă găsea oriunde încercam să mă ascund de el și să îl alung. Un boțuleț de carne oarecum inform în care se aprindea de la o vreme o pâlpâire abia vizibilă, dar constantă, o inimioară îvelită de carne ca un trandafir în petalele lui delicate și totuși ferme. Puteam vedea, de la o oră la alta, ori în răstimpul ce despărțea ziua care trecea de cea care venea, cum mica vâlvătaie adună în jurul ei carne și mucozități, cartilagii pe cale de a se osifica în curând și cum calota lui sferică aproape acoperea, din anumite poziții, trupușorul abia schițat, înzestrat cu terminații neverosimile, deocamdată inutile și infinitezimale, parcă. De la o vreme, după nopti în care parcă dormeam, parcă nu, căpșorul dobândea niște umflături și una dintre ele devinea un năsuc turtit, altele două, simetric aşezate, începeau să semene a pregătiri de ochi, iar o guriță mică, de mort avar, se naștea din indistinct, prințând un început de relief.

Eram și ziua, atunci când nu vorbeam cu nimeni sau rămâneam singur, fie și în trenul de dus – întors al navetei mele, căutând să ațipesc, rupt de oboseală și stins până la nivelul instinctelor primare, atât de prins de această näzbâtie involuntară și terorizantă, încât aveam sentimentul că eu aș fi un soi de Penelopă burlescă, țesând fir după fir, nod după nod, la un război arhaic și uriaș, cu contururi invizibile, lipind nervuri delicate și depănând din fus fascicule liliputane de mușchi, lipindu-le la locul cuvenit de oscioarele neverosimile, beneficiind de o știință a anatomiei care nu-mi stătea în fire și pe care, de fapt, nu o posedam.

Iar într-o dimineată, când am țășnit din somn ca un arc, pentru a cădea frânt, străbătut de frisoane și febră înapoi în

așternuturile umezite de-a binelea, am știut că zbaterea mea fusese întreruptă de o tresărire îngrozitoare: în întunericul mucegăit și lichefiat al mormântului mamei defunte, fetusul apărat de intemperii și imixtiuni ilicite, a deschis dintr-o dată ochii și, cu privirile lui oarbe încă, albăstrii-cenușii, imprecise și reci, m-a străpuns, traversându-mă și proiectându-mă din carcasa onirică fragilă în care mă lăsam legănat, direct în brutalitatea unei dimineți înfiorătoare. Eram bolnav cu totul, a zis doctorul pe care, de astă dată, nu a mai trebuit să îl conving cu un coniac superior, albanez, ori cu un pachet de țigări alungite și străine, semn că puteam rămâne acasă pe moment, abandonând câteva zile alergătura spre școala de care mă despărțeau câteva localități.

Era îngrozitor, dar ce puteam face?! Trebuia să îmi țes mai departe obsesia până la înzdrăvenire, drept care m-am abandonat disperării cu calm, fără grabă, ca unei stări ireversibile.

24

M-am întors în orașelul profesiunii mele după trei zile. Parcă îl vedeam pentru prima oară, nu mai era aglomerarea aceea stupid provincială de case alandala, ci o ordonare central-europeană de căsuțe și vile cochete, încă nesufocate deplin de amenințarea blocurilor muncitorești de pe străzile și cartierele mai marginale. Cel puțin centrul, situat îndată după coada liceului nostru, la capătul internatului, își etala splendorile rupte dintr-o povestire fantastică a lui E.T.A. Hoffmann sau Wilhelm Hauff, cu un gust nemțesc acum dispărut (ca și nemții însăși, de altfel, retrași de pe Mureș pe Rin) pentru senzațional, subliniat de cele câteva lămpi cu gaz pentru iluminatul stradal, felinare electrice cu aer de antichități, aruncând seara pe fațade o lumină difuză, roz-portocalie... Îmi plăcea

și barocul bisericii romano-catolice, și stilul pestriț, numai bizantin nu, al celei românești ortodoxe, și micile palate provinciale care făceau legătura, de-o parte și de alta a străzii pietruite rotund, între cele două temple.

Reveneam acolo vindecat, dar nu sănătos. Directorul Mocosină dădea telefoane insistente, se anunțau inspecții și efectivele lui didactice erau descomplecate nu numai de lipsa mea la apel, ci și de dispariția misterioasă a colegului de biologie. Știam cel puțin câțiva că Șipo Dorovleică – de ce-i spuneam toți „Șipo” lui Mihai habar nu am, moștenisem de la alții formula și i-o aplicam – și-a propus să o taie „dincolo”. A rezultat însă că fugise peste Dunăre, la sârbi, ceea ce făcea iminentă, separat de inspecția pe linie didactică, și o vizită a Miliției sau Securității, naiba știa pe cine urmau să trimită.

Când „băieții” au venit – erau doi, stilați și joviali, aproape prietenoși, îmbrăcați ca noi, dar mai îngrijit – s-au închis pentru o cafea și o apă minerală în biroul directorial, iar la plecare s-a dovedit că toți ne înșelaserăm. Departe de ei gândul de a investiga fuga lui Șipo, care ajunsese să fie o convingere a dascălilor mai tineri numai pentru că, probabil, fiecare dintre noi ne gândeam cum am putea-o șterge cât mai iute și cât mai în siguranță din țara asta unde te omorau cu zile, lăsându-te să vezezi fără speranță... Dimpotrivă, veniseră să afle care erau necazurile bietului profesor Dorovleică, dacă avea datorii la cărți, dacă se furase ceva de prin laboratorul de care răspundea, dacă e în vreun conflict grav cu cineva dintre noi. Rezulta că Șipo fusese găsit atârnând sub plafon într-o tentativă suicidară prin spânzurare, noroc că dăduse peste el verișoara la care locuia. Puțea, e drept, a alcool, dar asta nu putea însemna decât că depresia lui – extrem de bine camuflată, aş zice – avea vechime și că avusesese răgazul să își găsească remediiile de etapă, încercându-se în alcool. Să fi fost o criză de *delirium tremens*, la capătul căreia singura soluție

să i se fi părut încheierea tuturor socotelilor cu viața pe pământ? Tot ce se poate, eram amici și colegi, nu prieteni, iar în pânda generalizată a fiecăruia față de toți ceilalți, te puteai aștepta ca nimeni să nu fi fost ales de el pentru mărturisiri.

Mi-a făcut într-un fel bine diversiunea asta, îmi dădea mai mult răgaz, prin distragerea atenției celorlalți, să îmi rezolv problemele personale. Și pe cele impersonale. Fiindcă eram colonizat, străpuns de un spirit străin, prizonierul unui soi de reacție nevrotică maladivă cu nimic mai prejos decât a lui Șipo. Plecarea Gheorghinei dintre noi rămânea, pentru mine, incompletă, copilul ei, al nostru, probabil, se concepea mai departe, impulsionat de legi ale vieții care îmi scăpau. Ori că energiile acelea misterioase prin care el prindea viață în mintea mea secătuită de orice alte impulsuri urcau către trupușorul lui ferit de orice priviri străbătând straturile de pământ mai profunde și urcând către el prin rădăcini tentaculare, poate vegetale, poate luminiscente și subtile, apte să străbată materia amorfă... Ori că ele își făceau loc printr-un alt pământ, animat de limfă, carne și sânge, acela care mă compunea dându-mi mie însumi un trup, cel în interiorul căruia mă lichefiam parcă zi după zi, pierzându-mi consistența și coerența, venind în fluxuri discontinue și confuze, mai puternic acum și mai slab mai încolo, dar aducând tot mai mult într-un loc, plantând și nutrind, protejând și dând formă, până la expulzare.

Când mă pierdeam în disperare fără să mă mai pot stăpâni, ajungeam la concluzia fermă că nașterea lui se va produce, negreșit, prin dispariția mea. Simțeam că mă istovește de moarte toată corvoada asta a imaginării atente, în detaliu, pe toate părțile și în toate straturile corporalității fetale în dezvoltare, a viitorului nou-născut anihilat prin decesul îngrozitor al mamei lui. Simțeam că mă duc, că nu mai pot rămâne, că acest lucru mi se interzice. Și știam foarte bine cât de absurd poate fi, mai cu seamă că între mine și Gheorghina nici măcar